

Premalo ljudi traži reprogram kredita

Samir Lačević

• Piše: H. Tupo
• Izvješće: S. Lačević

SARAJEVO – Viceguvernerka Centralne banke BiH Ferihe Imamović upozorila je nedavno da je upitan povrat oko 800 tisuća maraka nekvalitetnih kredita. Kako je kazala Imamović, nekvalitetni krediti su u porastu i to je ono što je zabrinjavajuće, što predstavlja i određeni rizik za banke. Međutim, iz Udruženja banaka BiH ističu kako je stopa nekvalitetnih kredita u BiH daleko niža u usporedbi sa zemljama u regiji i da nije zabrinjavajuća.

Novca ima, nema projekta

Prema riječima Samira Lačevića, rukovoditelja za bankarske poslove, edukaciju i trening pri Udruženju banaka BiH, ekonomija BiH je otvorenog tipa s vrlo malo ili nikako uspostavljenim mehanizmima koji bi mogli amortizirati ili ublažiti utjecaj promjena na vanjskim tržištima. "Negativna kretanja u svjetskoj ekonomiji naročito na području EU-a

Klijenti mogu po principu reprograma kredita produžiti ugovor otplate kredita s bankom i tako ne ugroziti ni banku, ni sebe, ni žirante, upozorio je Lačević

odrazila su se na ekonomska kretanja i u BiH. Između ostalog takve tendencije su dovele do porasta stope nekvalitetnih kredita", kaže Lačević. Kako god, on je mišljenja da iznos od 800 tisuća maraka nekvalitetnih kredita u ukupnom portfoliju od 13 milijardi maraka ne čini značajan iznos, ali se slaže da trenutno prisutan trend treba sagledati sa svih aspekata i djelovati preventivno kako bi se takav trend zaustavio. "Osnovna činjenica je da se dug mora vratiti jer na tome počiva svako društvo ili ako hoćete pravni poredak. Preporučio bih svakom tko je došao u poteškoće s otplatom kredita da kroz razgovor sa svojim bankarom nađe najbolje rješenje", poručuje Lačević.

Vodi li ovakva činjenica pitanje je li stanovništvo

BiH i naše cjelokupno gospodarstvo u krizu i mogu li nekvalitetni krediti utjecati značajno na oporavak gospodarstva, Lačević je mišljenja da je došlo vrijeme da BiH počne proizvoditi novac. Napominje kako su kreditne aktivnosti u padu za nekih četiri posto u odnosu na prošlu godinu što u apsolutnom iznosu čini oko 600 milijuna maraka. Lačević se pita koliko je to manje kilometara autocesta ili proizvoda

Manje loših kredita nego u regiji

Prema podacima Udruženja, prošle godine u lipnju u BiH je postotak nekvalitetnih kredita iznosio 4,8 posto, dok je u istom razdoblju postotak nekvalitetnih kredita u Srbiji iznosio deset posto, Rumunjskoj i Makedoniji osam posto, a Bugarskoj šest posto. Stanje u ovim zemljama, koje su imale daleko više loših kredita nego BiH, od lipnja do danas se sigurno nije popravilo, čak se i pogoršalo, tako da smo mi i danas ispod razine na kojem su ove zemlje bile prošle godine, kaže Lačević.

koje smo mogli proizvesti. On dodaje da se trebamo okrenuti vizijama i strategijama. "Novca u bankama ima", tvrdi Lačević, "ali ne mogu banke voditi kreditne politike jedne zemlje i kreirati ambijent za poslovanje gospodarskih subjekata". "Postavio bih svima nama pitanje. Bismo li bili spremni investirati u BiH nakon (de)informacija kojima smo gotovo svakodnevno bombardirani, a želimo privući strane investicije? Nekvalitetnih kredita, loših kredita i investicija je bilo prije i bit će ih uvijek u svakoj ekonomiji", mišljenja je Lačević, koji smatra da se na pogreškama uči, a tko radi mora griješiti. "Sve dok se port-

Kako bi se poboljšao postupak prinudne naplate preporučio bih razgovor sa svojim bankarom jer je to jedini način rješavanja problema loših kredita, naglasio je Lačević

foljem loših kredita može upravljati, u pozitivnom smislu, smatram da nema razloga za zabrinutost", naglasio je Lačević.

Reprogram kredita

Iako prema tvrdnji Imamovićke, nekvalitetni krediti predstavljaju rizik za banke, Lačević je pak mišljenja da treba biti svjestan činjenice da banka prvo štiti svoje klijente koji drže novac kod nje. Iz tog novca se daju krediti. "Stupanj rizika svaka banka mjeri i u tom smislu kreira zahtjev za osiguranjem kredita bilo u vidu mjenica ili hipoteka, suduznika i žirantata, čime ona praktično pokušava podijeliti rizik davanja novca. Proce-

dure su jasne kada stupa na scenu postupak prinudne naplate. Kako bi se poboljšao postupak prinudne naplate opet bih preporučio razgovor sa svojim bankarom jer je to jedini način rješavanja problema loših kredita", kazao je Lačević. Lačević naglašava kako klijenti, odnosno konzumenti kreditnih sredstava, mogu reagirati na vrijeme prije nego banka počne naplaćivati svoja potraživanja od žirantata ili sudskim putem. Ovo se odnosi na reprogram kredita koji je Agencija za bankarstvo FBiH uvela kao jednu od mjera pomoći klijentima. "Međutim, podaci s terena ukazuju na to da je do sada zabilježen izuzetno mali broj zahtjeva za reprogramom kredita, što je ispod svih očekivanja. Važno je napomenuti da klijenti mogu po principu reprograma kredita produžiti ugovor otplate kredita s bankom, što bi značilo ako imaju ugovor na pet godina otplate mogu ga produžiti na deset i tako ne ugroziti ni banku, ni sebe, ni žirante", upozorio je na kraju Lačević.